

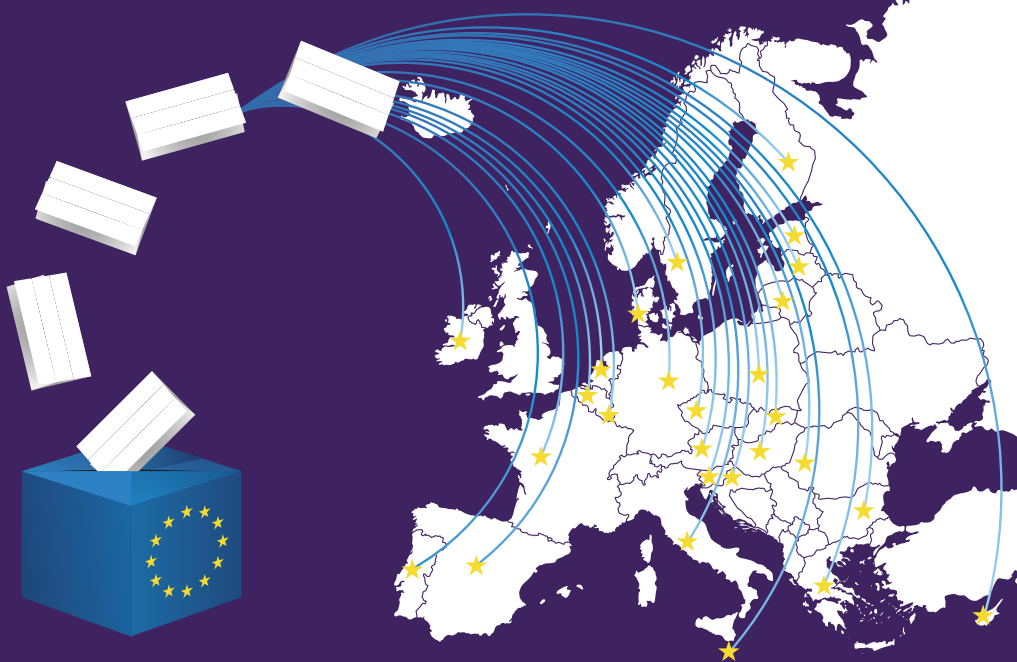
Δελτίο
Πολιτικής
Ανάλυσης
και Εκτίμησης

Αριθμός

82

Μαΐος 2024

 ΔΙΚΤΥΟ
ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

«Ο **ΙΣΚΙΟΣ** ΤΟΥ
ΤΡΑΜΠ ΣΤΙΣ
ΕΥΡΩΕΚΚΛΟΓΕΣ
ΤΟΥ **2024**»

www.todiktio.eu

Λίγες εβδομάδες πριν τις ευρωεκλογές ο δημόσιος διάλογος μεταξύ των κομμάτων έχει καθαρά εθνικό περιεχόμενο.

Το διακύβευμα των εκλογών είναι η ανάγκη να πλειοψηφίσουν στο νέο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο οι πολιτικές εκείνες δυνάμεις που πιστεύουν στην Ευρώπη, στην εμβάθυνση των πολιτικών της, στην αυτοδυναμία και στη ανάπτυξη πολιτικών υπεράσπισης των συνόρων της.

Στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού είναι δύσκολο να προβλεφθούν τα αποτελέσματα ενώ είναι κατανοητό σε όλους ότι η νίκη Τράμπ θα έχει μεγάλες συνέπειες για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο Δελτίο αυτό κάνουμε μία συνοπτική προσέγγιση των πολιτικών τις οποίες θα επηρεάσει η εκλογή Τράμπ και τις οποίες πρέπει να προετοιμάσουμε.

«Ο ΙΣΚΙΟΣ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 2024»

Νικήτας Σίμος

[2]

Μετά από μήνες αμφιθυμίας και αμφιβολιών, η Βουλή των Αντιπροσώπων του Κογκρέσου των ΗΠΑ ενέκρινε προ ημερών \$61 δισεκ. βοήθειας προς την Ουκρανία. Τώρα η πρόκληση είναι, η πολιτική απόφαση να μετατραπεί σε υποστήριξη επί του πεδίου, το συντομότερο δυνατόν, καθώς οι Ρωσικές δυνάμεις έχουν την πρωτοβουλία στο Ουκρανικό μέτωπο. ;

Η επίσπευση της βοήθειας έχει ιδιαίτερο νόημα, καθώς ο Τραμπ δίνοντας τον τόνο των προθέσεων του, έχει δηλώσει, μεταξύ άλλων, ότι, αν εκλεγεί, θα διαπραγματευθεί με τον Πούτιν το άμεσο τέλος του πολέμου στην Ουκρανία, θα ζητήσει από την Ευρώπη να πληρώσει στις ΗΠΑ τις δαπάνες της βοήθειάς τους προς το Κίεβο, θα επιβάλει φόρο 10% σε όλες τις εισαγωγές κ.α. Η Ευρώπη καλείται να αναλογισθεί, ότι οι ΗΠΑ δεν μπορούν να διασφαλίζουν την Ευρωπαϊκή ασφάλεια για πάντα, και ότι ενδεχομένως θα κληθεί να αντιμετωπίσει τον Ατλαντικό εταίρο με όρους οικονομικού ανταγωνισμού και όχι μόνο.

Απρόβλεπτη αυταρχική Αμερικανική ηγεσία.

Ο Τραμπ έχει ήδη δείξει την ανοχή του, αν όχι την προτίμησή του για αυταρχικούς αρχηγούς κρατών όπως οι, Πούτιν, Σι, Ερντογάν, Όρμπαν, παρά για τους δημοκρατικά εκλεγμένους Ευρωπαίους ηγέτες, γεγονός το οποίο προδιαθέτει για τον τύπο ηγεσίας τον οποίο προτιμά και είναι

Μαΐος 2024

Αριθμός 82

Δελτίο Πολιτικής Ανάλυσης

μάλλον διατεθειμένος να ασκήσει. Είναι ενδεχόμενο, να παρακάμψει σε μεγάλο βαθμό το μόνιμο προσωπικό των διαφόρων υπηρεσιών της χώρας του και αντ' αυτού να τοποθετήσει σε καίριες θέσεις δικούς του έμπιστους λειτουργούς, ενδεχομένως εκδικούμενος όσους είχαν διαφορετική άποψη για τις ενέργειές του, ως προέδρου. (Η εκδίκηση είναι, ιστορικά επιβεβαιωμένο, στοιχείο των λαϊκιστών όταν επιστρέφουν στην εξουσία). Επί της δικής του θητείας σηματοδοτήθηκε η Αμερικανική αντίδραση προς την Ευρώπη, καθώς εγκατέλειψε (2017) τα σχέδια για μια συμφωνία ελεύθερου εμπορίου (TTIP)⁽¹⁾ με την ΕΕ. Ενδεικτικά, το 2018 επέβαλε δασμούς 25% για τις εισαγωγές χάλυβα και 10% για τις εισαγωγές αλουμινίου από τις χώρες της ΕΕ, όπως για τον Καναδά και το Μεξικό. Επιπλέον, απέσυρε τις ΗΠΑ από την συμφωνία για τα πυρηνικά με το Ιράν, για την οποία είχαν συνεργασθεί (2015) η κυβέρνηση Ομπάμα, με την ΕΕ και τις κυβερνήσεις Γαλλίας, Γερμανίας, Η.Β, ενώ προχώρησε στις Συμφωνίες του Αβραάμ (2020) και απέσυρε αμερικανικά στρατεύματα από την Συρία, χωρίς να διαβουλευθεί με τους Ευρωπαίους. Ο Τραμπ ήταν αντίθετος ή αδιάφορος σε πολιτικές επιλογές, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις Ευρωπαϊκές αξίες, όπως η συνεργασία για την κλιματική αλλαγή, με την αποχώρηση των ΗΠΑ από την συμφωνία του Παρισιού, ενώ δεν συνεργάστηκε με διεθνείς οργανισμούς (ΟΗΕ) για την μετανάστευση και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το 2020 επέβαλε κυρώσεις κατά αξιωματούχων του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ICC)⁽²⁾. Εντύπωση προκάλεσε η σφοδρή επίθεσή του κατά των πολιτικών αντιπάλων του το 2020, όταν άσκησε πιέσεις στην Ουκρανική κυβέρνηση για αποκαλύψεις, οι οποίες θα έβλαπταν την υποψηφιότητα Μπάϊντεν.

Ακόμη, δεν δίστασε να διαψεύσει τις πληροφορίες των Αμερικανικών υπηρεσιών, ότι υπήρχε Ρωσική ανάμειξη στις Αμερικανικές εκλογές. Ο Τραμπ υποστηρίζει τους αυταρχικούς πολιτικούς και αυτό γεννά τον φόβο, ότι Ευρωπαίοι εθνικιστές ηγέτες θα μπορούσαν να βρουν ένα σύμμαχο στο πρόσωπο του, με καταλυτικές επιπτώσεις για την ευρωπαϊκή ενότητα.

Ίσως ο μεγαλύτερος κίνδυνος στον οποίο θα εκτίθετο η ΕΕ με την εκλογή Τραμπ, θα αφορούσε αμφισβήτηση βασικών αξιών της, όπως την πολυφωνία, το ενδιαφέρον για το περιβάλλον, το κράτος δικαίου και τελικά την δημοκρατία την ίδια. Η απειλή αυτή κάνει ιδιαίτερα σημαντικό το αποτέλεσμα των Ευροεκλογών του 2024 και την ανάγκη πλειοψηφίας κατά τις επόμενες εκλογές δυνάμεων, οι οποίες στηρίζουν το Ευρωπαϊκό όραμα και την συνοχή των 27.

Μια κοινωνία στα όρια του διχασμού

Η έντονη αντίθεση των θέσεων Τραμπ από τις αντίστοιχες του προέδρου Μπάϊντεν προκαλεί προβληματισμό και αντικατοπτρίζει την μεγάλη διαφορά απόψεων στο εκλογικό σώμα μεταξύ δημοκρατικών και ρεπουμπλικάνων. Χαρακτηριστικά, ο πληθωρισμός απασχολεί το 77% των ρεπουμπλικάνων έναντι

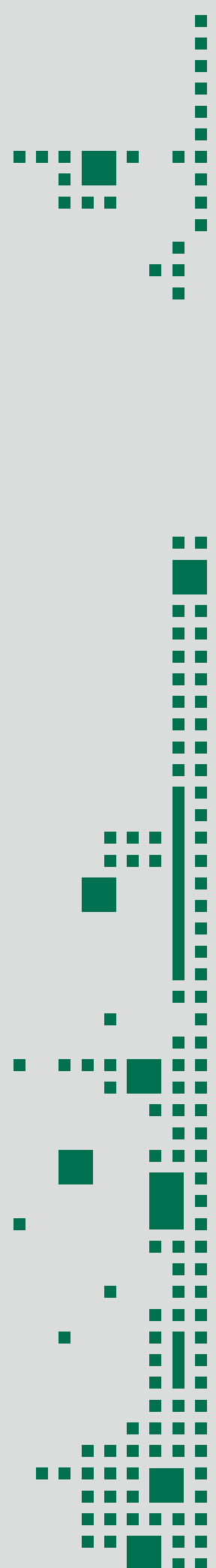
Η Ευρώπη καλείται να αναλογισθεί, ότι οι ΗΠΑ δεν μπορούν να διασφαλίζουν την Ευρωπαϊκή ασφάλεια για πάντα, και ότι ενδεχομένως θα κληθεί να αντιμετωπίζει τον Ατλαντικό εταίρο με όρους οικονομικού ανταγωνισμού και όχι μόνο

52% των δημοκρατικών και το έλλειμα το 72% των πρώτων έναντι 39% των δευτέρων. Ως προς την κατοχή όπλων, την καταδικάζει το 81% των δημοκρατικών έναντι 39% των ρεπουμπλικάνων, ενώ κατά του ρατσισμού τοποθετείται το 55% των δημοκρατικών έναντι 14% των ρεπουμπλικάνων. Όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, 64% των δημοκρατικών πιστεύουν ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα, έναντι 14% των ρεπουμπλικάνων, οι οποίοι πιστεύουν το αντίθετο⁽³⁾. Το θέμα όμως το οποίο δικάζει βαθιά την Αμερικανική κοινωνία με άμεσες έντονες πολιτικές προεκτάσεις, τόσο στο εσωτερικό όσο και στην εξωτερική πολιτική της χώρας, είναι η μετανάστευση προς τις ΗΠΑ από τα νότια.

Αυτό είναι σημαντικό για το 70% των ρεπουμπλικάνων έναντι του 25% των δημοκρατών. Αυτός ο διχασμός απόψεων αντικατοπτρίζεται και στο Κογκρέσο, το οποίο βρέθηκε, επί 6 μήνες, σε πρακτική αδυναμία έγκρισης της βοήθειας προς την Ουκρανία, την οποία υποστηρίζει η Γερουσία, ενώ η Βουλή των Αντιπροσώπων ήταν αντίθετη και υποστήριζε την ρεπουμπλικανική προτεραιότητα χρηματοδότησης για ενίσχυση των νοτίων συνόρων, προς έλεγχο της μετανάστευσης. Οι αρνητικές επιπτώσεις για την αξιοπιστία των ΗΠΑ ως συμμάχου έναντι των κρατών μελών του NATO και της ΕΕ είναι προφανείς. Σε αυτό το κλίμα έντονων διαφορών και αντιπαράθεσεων, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα⁽⁴⁾, ο Μπάϊντεν προηγείται με 51% έναντι 48% του Τραμπ, μεταξύ των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων..χωρις αυτο να προιονιζει το αποτελεσμα.

Προστατευτισμός.

Είναι πολύ πιθανό ο Τραμπ, αν επανεκλεγεί, να κινηθεί ανταγωνιστικά προς την ΕΕ, με φορολόγηση των αντίστοιχων εισαγωγών από τα κράτη μέλη, τουλάχιστον με 10%, όπως για όλες τις εξαγωγικές προς τις ΗΠΑ χώρες, σύμφωνα με τις δηλώσεις του. Μία τέτοια εξέλιξη σε συνδυασμό με τα φορολογικά κίνητρα για τις βιομηχανίες, οι οποίες θα επένδυναν σε υψηλή τεχνολογία πράσινης ενέργειας -νόμος Μπάϊντεν- θα δημιουργούσε ισχυρό κίνητρο για τις ευρωπαϊκές εταιρίες να επενδύσουν στις ΗΠΑ (το εξετάζουν Audi και VW για ηλεκτρικά αυτοκίνητα)⁽⁵⁾ με αρνητικές επιπτώσεις για την Ευρωπαϊκή οικονομία. Εάν δε, προχωρούσε και σε κυρώσεις κατά της Ευρώπης, όπως παλαιότερα είχε απειλήσει, θα επηρεάζονταν άμεσα και οι ψηφιακές δυνατότητες της ΕΕ. Πχ, η υποστήριξη του γεωγραφικού εντοπισμού, οι επικοινωνίες μέσω δορυφόρων, οι υπολογιστικές δυνατότητες των κομπιούτερ (cloud), οι εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης κ.α, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις ΗΠΑ για την όλη διαχείρισή τους. Βέβαια πέραν του ενδεχομένου να υπάρχουν και στοιχεία λαϊκίστικης ρητορικής στις δηλώσεις Τραμπ, πιστεύουμε ότι η ηγεσία των ΗΠΑ θα ελάμβανε σοβαρά υπόψη τις Αμερικανό-Ευρωπαϊκές οικονομικές σχέσεις, προκειμένου να αποφύγει μέτρα τα οποία θα δυσχέραιναν τις συναλλαγές με την ΕΕ. Χαρακτηριστικά, οι άμεσες επενδύσεις από τις ΗΠΑ προς την ΕΕ κατά το 2023 ανήλθαν σε \$4,0 τρισεκ. ενώ από την ΕΕ προς τις ΗΠΑ σε \$3,4 τρισεκ.⁽⁶⁾ Παράλληλα, οι εξαγωγές αγαθών των ΗΠΑ, κατά το 2023, προς την ΕΕ ανήλθαν σε 337 δισεκ. ευρώ, ενώ της ΕΕ προς τις ΗΠΑ σε 500 δισεκ. ευρώ⁽⁷⁾. Και βεβαίως, αν οι ΗΠΑ προχωρούσαν σε γενικευμένους δασμούς για τις εισαγωγές τους από την ΕΕ, τίποτε δεν θα αποκλείει μια παρόμοια αντίδραση των Ευρωπαίων. Κατά την τελευταία θητεία Τραμπ, οι δασμοί των εισαγωγών από

την Κίνα αυξήθηκαν κατά μέσο όρο από 3% σε 20%, ενώ είναι ενδεχόμενο να αυξηθούν ακόμη περισσότερο, σύμφωνα με σχετικές δηλώσεις του, προκαλώντας κατά πάσα πιθανότητα παρόμοια αντίδραση από τους Κινέζους. Γενικότερα, ο προστατευτισμός του Τραμπ θα απειλούσε με σοβαρή ύφεση την παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα, εφόσον βέβαια θα ψήφιζε τις προτάσεις του το Κογκρέσο.

Η Κινεζική διάσταση για την Ευρώπη.

Οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ ΕΕ και Κίνας είναι εξαιρετικής σημασίας και για τα δυο μέρη, χωρίς βέβαια να αποτελούν δυνητικό υποκατάστατο των σχέσεων ΕΕ και ΗΠΑ. Η Κίνα αποτελεί τον 3ο σημαντικότερο προορισμό των εξαγωγών της ΕΕ, αξίας 223 δισεκ. ευρώ το 2023 και τον 1ο σημαντικότερο προορισμό των κινεζικών εξαγωγών, αξίας 514 δισεκ. ευρώ, κατά το ίδιο έτος⁽⁸⁾. Εξίσου σημαντική είναι και η αμοιβαία επενδυτική δραστηριότητα. Χαρακτηριστικά, το 87% των ξένων επενδύσεων στην Κίνα κατά την περίοδο 2017-2021 ήταν Ευρωπαϊκές από τις οποίες το 1/3 Γερμανικές⁽⁹⁾. Η Κίνα αυξάνει και αυτή τις στρατηγικές επενδύσεις της στην Ευρώπη, ειδικότερα σε υποδομές, οι οποίες θα διευκόλυναν τις εξαγωγές της. Το 2016 η Ολλανδία επέτρεψε Κινεζικές επενδύσεις στο λιμάνι του Ρότερνταμ, το 2022 η Cosco αγόρασε το 25% του λιμανιού του Αμβούργου, ενώ είναι εγκατεστημένη στο λιμάνι του Πειραιά, από το 2009 με μακροχρόνια μίσθωση μέχρι το 2052. Σημαντικές κινεζικές επενδύσεις έχουν γίνει και στα λιμάνια, της Βαλένθια, του Μπιλμπάο, της Αμβέρσας, της Νεάπολης κ.α.⁽¹⁰⁾. Αυτή η επενδυτική δραστηριότητα προκάλεσε από το 2019 την αντίδραση της Επιτροπής, η οποία χαρακτήρισε την Κίνα οικονομικό ανταγωνιστή και συστημικό αντίπαλο⁽¹⁰⁾. Ιδιαίτερο όμως ενδιαφέρον στο πολιτικό πεδίο είχε και η επίσκεψη του Κινέζου ΥΠΕΞ, Γι, με αφορμή την Διάσκεψη για την ασφάλεια στο Μόναχο (Φεβρ.2024,) όπου ο Μπορρέλ κάλεσε την Κίνα να παίξει ένα αποφασιστικότερο ρόλο σε ειρηνευτικές συνομιλίες για το Ουκρανικό ζήτημα. Εκεί, ο Γι ανήγγειλε την άρση του Κινεζικού εμπάργκο για εισαγωγές κρέατος από την ΕΕ⁽¹¹⁾, και σε συνάντηση με τον Μακρόν δήλωσε, ότι «Η Κίνα υποστηρίζει την ενδυνάμωση της στρατηγικής αυτοδυναμίας της Ευρώπης». Από τις αρχές Μαΐου άρχισε περιοδεία στην Ευρώπη ο Κινέζος πρόεδρος Σι, επισκεπτόμενος το Παρίσι, το Βελιγράδι και την Βουδαπέστη. Η επίσκεψη Γι θα μπορούσε να αξιολογηθεί στο πλαίσιο των πρόσφατων προσπαθειών της Κίνας να σταθεροποιήσει τις σχέσεις της με την ΕΕ και να προλάβει ενδεχόμενη παραπέρα ευρωπαϊκή ευθυγράμμιση με τις ΗΠΑ, εκμεταλλευόμενη παράλληλα την όποια διαφωνία θα μπορούσε να διαφανεί μεταξύ των Δυτικών συμμάχων.

Αυτοδύναμη Ευρωπαϊκή άμυνα.

Κάτω από το βάρος της Ρωσικής επιθετικότητας στην Ουκρανία και τον φόβο επέκτασής της σε όμορες περιοχές, σε συνδυασμό με την ενδεχομένη αρνητική Αμερικανική θέση για παραπέρα παροχή βοήθειας, ειδική βαρύτητα αποκτά για την ΕΕ και η επέκταση της δυνατότητάς της προς αυτοδύναμη άμυνα. Το 2021, τα κράτη μέλη της ΕΕ που ανήκουν στο ΝΑΤΟ, το Η.Β, ο Καναδάς και η Τουρκία δαπάνησαν συνολικά για την άμυνα περίπου Euro 322 δισεκ., ενώ εκτιμάται ότι το

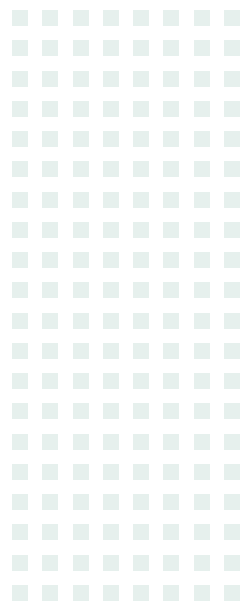
Κάτω από το βάρος της Ρωσικής επιθετικότητας στην Ουκρανία και του φόβο επέκτασής της σε όμορες περιοχές, σε συνδυασμό με την ευδεχομένη αρνητική Αμερικανική θέση για παραπέρα παροχή βοήθειας, ειδική βαρύτητα αποκτά για την ΕΕ και η επέκταση της δυναμότητάς της προς αυτοδύναμη άμυνα

αντίστοιχο ποσό για το 2023 θα διαμορφωθεί σε Euro 370 δισεκ.¹²⁾ παρουσιάζοντας αύξηση κατά +14,9%. Αντιθέτως, οι αντίστοιχες δαπάνες των ΗΠΑ μειώθηκαν κατά -4,4%, και διαμορφώθηκαν σε Euro 704 δισεκ. το 2023, από Euro 735 δισεκ. το 2021. Θα έχει ιδιαίτερη σημασία η εξέλιξη των δαπανών άμυνας των ΗΠΑ το 2024, καθώς η Ουάσιγκτον έχει επιτακτικά ζητήσει από τα Ευρωπαϊκά κράτη την αύξηση των αντίστοιχων δαπανών στο επίπεδο του 2% του ΑΕΠ τους. Η ένδειξη είναι, ότι η Ευρώπη κινείται σταθερά για να αναλάβει τις αμυντικές δαπάνες που της αναλογούν, ειδικά ενόψει της Ρωσικής απειλής. Οπότε, ως ιδιαίτερης σημασίας παράλληλο θέμα προβάλλει η χρηματοδότηση των επενδύσεων, οι οποίες θα απαιτηθούν για την αναδιάρθρωση και την αύξηση της παραγωγικότητας της Ευρωπαϊκής πολεμικής βιομηχανίας. Κατά την Διάσκεψη Ασφάλειας στο Μόναχο

[6]

τον Φεβρουάριο, η πρωθυπουργός της Εσθονίας πρότεινε για τον σκοπό αυτό, την έκδοση Ευρωμολόγου, αξίας 100 δισεκ. Ευρώ. Την πρόταση επικρότησε ο Γάλλος πρόεδρος και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ενώ επιφυλάξεις εξέφρασαν η Γερμανία και η Ολλανδία.

Είναι εντυπωσιακή δε η σημασία που δίνεται στην Έκθεση Λετα⁽¹⁶⁾ και οι συγκεκριμένες προτάσεις για την χρηματοδότηση της Αμυντικής Βιομηχανίας. Η Έκθεση Λέτα προτείνει επίσης την ευρύτερη εισαγωγή στο Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι του καθεστώτος των «Ευρωπαϊκών ενισχύσεων», έναντι του σημερινού καθεστώτος των κρατικών ενισχύσεων, ενδυναμώνοντας την συνοχή μεταξύ των 27 και το ενιαίο της κοινής αγοράς. Ενδιαφέρον είναι ακόμη, ότι στο πλαίσιο βελτίωσης της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας απέναντι στις ΗΠΑ και την Κίνα, εξετάζεται και από τον Μάριο Ντράγκι - ομιλία 16/4 στις Βρυξέλλες- μεταξύ άλλων, και η κοινή χρηματοδότηση, ως εργαλείο προς την διευκόλυνση ολοκλήρωσης κατακερματισμένων κλάδων στην Ευρώπη, πχ πολεμική βιομηχανία, τηλεπικοινωνίες, δίκτυα κ.α.⁽¹³⁾ Η Επιτροπή αναμένεται σύντομα να παρουσιάσει την Ευρωπαϊκή Αμυντική Βιομηχανική στρατηγική για τον επόμενο προϋπολογιστικό κύκλο, βάθους 10ετίας και αξίας 100 δισεκ. Ευρώ. Για την εφαρμογή της στρατηγικής θα τοποθετηθεί επί τούτου Επίτροπος, όπως έχει ανακοινώσει ότι θα πράξει, σε περίπτωση επανεκλογής της, η πρόεδρος της Επιτροπής Ούρσουλα φον Ντερ Λάιεν. Βραχυχρόνια, η Ευρωπαϊκή πολεμική βιομηχανία θα πρέπει να καλύψει πέραν των αναγκών των κρατών μελών, και τις αμυντικές ανάγκες του Κιέβου, γεγονός για το οποίο απαιτούνται σύντομες αποφάσεις.

Προς την κατεύθυνση αυτή οι, Γαλλία, Γερμανία, Η.Β προγραμματίζουν, για το βραχυχρόνιο επόμενο διάστημα, επενδύσεις παραγωγής ανταλλακτικών για στρατιωτικά συστήματα και οβίδων στην Ουκρανία⁽⁴⁴⁾. Εκτιμάται, ότι στον ορίζοντα των επόμενων 5 ετών, η αύξηση της δυνατότητας παραγωγής και τα αποθέματα εξοπλισμού θα πρέπει να έχουν φθάσει εκείνο το επίπεδο, το οποίο θα διασφάλιζε μια αποτελεσματική συνολική Ευρωπαϊκή άμυνα, συμπεριλαμβανομένης της Ουκρανίας, απέναντι σε μια ενδεχόμενη νέα Ρωσική επίθεση. Η δυνατότητα αυτή θα λειτουργούσε και αποτρεπτικά. Δεν αποκλείεται βέβαια η Ρωσία να επιχειρήσει νέα μεγάλης έκτασης επίθεση σε βραχύτερο των 5 ετών διάστημα, όπως αναλυτές εκτιμούν, ειδικά αν διαπιστώσει κάποια διστακτικότητα στην Αμερικανική κυβέρνηση και αδυναμία του ΝΑΤΟ. Αν ο Τραμπ δώσει δείγματα πολιτικής για εγκατάλειψη της Ουκρανίας, είναι ο Πούτιν να θελήσει να δοκιμάσει την αξιοπιστία των νέων Αμερικανικών θέσεων και την συνοχή της Συμμαχίας. Πολύ πρόσφατα, το Κοινοβούλιο της Υπερδνειστερίας ζήτησε η χώρα τους να ενωθεί με την Ρωσική Ομοσπονδία, τοποθέτηση η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει μια επέμβαση του Κρεμλίνου. Μερικοί από τους μεγαλύτερους παραγωγούς όπλων παγκόσμια είναι Ευρωπαϊκές εταιρίες. Η ενίσχυση των δυνατοτήτων τους, φαίνεται ότι είναι καταρχήν μέσα στο πλαίσιο των οικονομικών και τεχνικών απαιτήσεων του εγχειρήματος της αμυντικής αυτοδυναμίας της ΕΕ. Θα απαιτηθεί βέβαια σχεδιασμός και πολιτική βούληση, για να καμφθούν αδυναμίες που προέρχονται από τοπικιστικές προτεραιότητες και λαϊκιστές ηγέτες, όπως και διαβεβαιώσεις σε κεντρικό επίπεδο, προς τις πολεμικές βιομηχανίες, για μια σταθερότητα των παραγγελιών και της χρηματοδότησης. Ο ενιαίος αμυντικός φορέας θα μπορούσε να είναι ένα "Εύρω-ΝΑΤΟ", βασισμένο στις δομές της σημερινής Συμμαχίας, θέμα το οποίο συζητείται αλλά είναι πολύ μακριά από την πραγματική βούληση και την θεσμική δυνατότητα των Ευρωπαϊκών οργάνων. Θα παρέμενε ακόμη το θέμα της πυρηνικής αποτρεπτικής ικανότητας, για το οποίο απέναντι στην Ρωσική ισχύ (4500 πυρηνικές κεφαλές) δεν επαρκούν οι περίπου 300 πυρηνικές κεφαλές της Γαλλίας και οι λίγο λιγότερες του Η.Β⁽⁴⁵⁾. Στο σημείο αυτό ο ρόλος των ΗΠΑ θα ήταν κρίσιμος, και είναι ο λόγος για τον οποίο δύσκολα μπορεί να γίνει αντιληπτή μια σοβαρή διάσταση των γεωπολιτικών στόχων των ΗΠΑ και της ΕΕ.

Είναι ενδεχόμενο, παρά την τεράστια στρατιωτική δυνατότητα των ΗΠΑ και την "διεθνοποίηση" του Αμερικανικού καπιταλισμού και κουλτούρας, πέρα από το φαινόμενο Τραμπ, να αρχίζει μια διαδικασία προσαρμογής προς ένα πολύ-πολικό σύστημα παγκόσμιας κυριαρχίας, όπου ο διεθνής ρόλος των ΗΠΑ θα βαίνει μειούμενος κατά το προηγούμενο της Βρετανικής αυτοκρατορίας. Αν η άποψη αυτή έχει βάση, η πίεση για την Ευρώπη προς μια κατεύθυνση αμυντικής αυτοδυναμίας γίνεται εντονότερη και αποκτά υπαρξιακό χαρακτήρα, τόσο, όσο και η διεθνής οικονομική θέση της.

Νικήτας Σίμος Ph.D,

*Οικονομολόγος, Γεωπολιτικός Αναλυτής - Συνεργάτης του Δικτύου
και Η Ομάδα του Δικτύου*

«Ο ΙΣΚΙΟΣ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ 2024»

Σημειώσεις

1. Transatlantic Trade & Investment Partnership
2. American Civil Liberties Union
3. Ομιλία καθηγητή Α. Χανιώτη στο ΣΣ του ΔΙΚΤΥΟΥ
«Οι ΗΠΑ σε ένα ιστορικό σταυροδρόμι και η Ανατολή μιας νέας Δύσης», 11/3/2024
<https://drive.google.com/file/d/1AwzRPYl6hHD394H4tNHJobos2u61ovdr/view?usp=sharing>
4. Δημοσκόπηση Marist/PBS NewsHour, 22/4/2024
5. US News, 24/2/2023
6. US Bureau of Economic Analysis, July 2023
7. EUROSTAT, Trade of Goods with USA, 2023
8. EUROSTAT, Trade of Goods with China, 2023
9. Reuters, 15/9/2022
10. EPRS-Think Tank, Feb.2023
11. China News, 18/2/2024
12. NATO, Defence Expenditure, 14/3/2024
13. Έκθεση για την ανταγωνιστικότητα, Καθημερινή 21/4/2024
14. Financial Times, 10/3/2024
15. Stockholm International Peace Research Institute
16. Έκθεση Enrico Letta
«Όχι Απλά μία Αγορά: Ταχύτητα, Ασφάλεια, Αλληλεγγύη.
Ενδυναμώνοντας την Ευρωπαϊκή Ενιαία Αγορά για να εξασφαλίσουμε ένα
βιώσιμο μέλλον με ευημερία για τους πολίτες της Ε.Ε.»
<https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>